

dirkzwager

Dirkzwager N.V.
Van Schaeck Mathonsingel 4, 6512 AN Nijmegen
Postbus 55, 6500 AB Nijmegen
T: +31 88 242 41 00
E: info@dirkzwager.nl
W: www.dirkzwager.nl

D220691705

Rijkswaterstaat Midden Nederland
Afdeling VV – HH Utrecht
Postbus 24094
3526 LA Utrecht

Per e-mail vooruit: 5.1.2e @rws.nl

Datum	10 juli 2022
Van	5.1.2e advocaat
Inzake	Engie / Sloop Centrale Gelderland
Dossiernummer	5069568
Uw referentie	RWS-2022/20072
Telefoonnummer	(06) 5.1.2e
E-mailadres	5.1.2e @dirkzwager.nl

Geachte 5.1.2e

Naar aanleiding van uw (concept) advies van 7 juli jl. met bovengenoemd kenmerk heeft ENGIE Energie Nederland N.V. (hierna: ENGIE) mij gevraagd u als volgt te berichten.

ENGIE is doende met de sloop van Centrale Gelderland aan de Hollandiaweg in Nijmegen. De huidige – al deels gesloopte – centrale heeft 35 jaar ter plaatse gefunctioneerd voor de opwekking van elektriciteit door verbranding van steenkool. Zoals toegelicht in bijgaand memo van ENGIE van 30 juni 2022 komt bij dergelijke elektriciteitsproductie vliegias als restproduct vrij. Het meeste vliegias werd bij de productie afgevangen en kon, zonder nabehandeling, worden gebruikt in bijvoorbeeld de cementindustrie en weg en waterbouw, een klein deel kwam via de schoorsteen in de lucht terecht. ENGIE had een vergunning om per jaar 75 ton vliegias per jaar via de schoorsteen naar de lucht te emitteren en 1.300 kg per jaar op maaiveldniveau via productbunkers en filterinstallaties.

Onderdeel van de sloop van de centrale is het neerhalen van de DeNOx installatie. Daarbij komt – zoals in het memo is toegelicht – circa 80 kg vliegias in de lucht terecht. Als deze hoeveelheid vliegias in het oppervlaktewater terecht zou komen, dan zou dat nog ruimschoots binnen de lozingsvergunning vallen die ENGIE voor deze locatie heeft.

Het bevoegd gezag terzake van de sloop – ODRN namens de gemeente Nijmegen – heeft u om advies gevraagd met betrekking tot de milieugevolgen van het vrijkomende vliegias. In uw (concept)advies bent u op die adviesvraag ingegaan. ENGIE heeft kennis genomen van het (concept)advies en maakt zich zorgen over de in dat stuk opgenomen onjuistheden, aangezien ENGIE grote schade dreigt te

lijden op basis van de in het advies gestipuleerde onjuiste aannames. Daarom verzoek ik u dringend om de in het advies opgenomen onjuistheden te corrigeren en richting ODRN te rectificeren. In uw (concept)advies schrijft u dat 'in het rapport is aangetoond dat het vrijkomende stof onder andere Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) bevat'. Dit is echter pertinent onjuist. Bij het neerhalen komt – voor zover relevant – (vlieg)as vrij, wat geen Zeer Zorgwekkende Stof betreft. Ik verwijs u in dat verband graag naar het veiligheidsblad dat bij de vliegas hoort en de registratie van deze stof bij het Europees Agentschap voor chemische stoffen (ECHA). As die is vrijgekomen bij verbranding van kolen – zoals vliegas – is geregistreerd onder EC nummer 931-322-8 en CAS nummer 68131-74-8.¹ Uit de registratie blijkt dat er geen risico's zijn voor mens en milieu bij het vrijkomen van vliegas, zeker niet in de beperkte mate als te verwachten is bij het neerhalen van de DeNOx installatie.

Volgens het door het RIVM gepubliceerde document 'Criteria voor ZZS' moet een stof voldoen aan een of meer van de volgende criteria om als ZZS te worden bestempeld:

1. Stoffen die in overeenstemming met de EU-GHS Verordening voldoen aan de criteria voor indeling als kankerverwekkend (C, Carcinogeniteit), categorie 1A of 1B.
2. Stoffen die in overeenstemming met de EU-GHS Verordening voldoen aan de criteria voor indeling als mutageen (M, Mutageniteit), categorie 1A of 1B.
3. Stoffen die in overeenstemming met de EU-GHS Verordening voldoen aan de criteria voor indeling als giftig voor de voortplanting (R, Reproductietoxiciteit), categorie 1A of 1B.
4. Stoffen die volgens de criteria van REACH bijlage XIII persistent, bio accumulerend en toxisch (PBT) zijn.
5. Stoffen die volgens de criteria van REACH bijlage XIII zeer persistent en zeer bioaccumulerend zijn (zPzB).
6. Gelijkwaardige zorgstoffen. Dit zijn stoffen die niet onder criterium 1 t/m 5 vallen, terwijl er wetenschappelijke aanwijzingen zijn dat ze gevolgen voor de gezondheid van de mens of voor het milieu kunnen hebben die even zorgwekkend zijn als die van de stoffen die onder 1 tot en met 5 zijn vermeld.

Aan geen van deze criteria is bij vliegas voldaan. Het is ENGIE dan ook een volstrekt raadsel waarop u de conclusie baseert dat het vrijkomende stof zeer zorgwekkende stoffen bevat. Voor zover u die conclusie baseert op het onderzoek van Future Proof, waarin een door middel van röntgenfluorescentiespectrometrie analyse is gemaakt van de chemische samenstelling van het vliegas, is dat onterecht. In de eerste plaats vindt de kwalificatie als 'zeer zorgwekkende stof' plaats op het niveau van de te beoordelen stof (in dit geval vliegas) en niet op het niveau van de in die stof voorkomende elementen. De chemische samenstelling van een stof slechts een van de elementen

¹ Via <https://echa.europa.eu/nl/registration-dossier/-/registered-dossier/15573/7/1> is de geregistreerde informatie over as van steenkool te vinden.

die van belang is bij de beoordeling van de gevaren voor mens en milieu. Vliegias bestaat uit bolvormige, glasachtige deeltjes en lost niet op in water. Er is geen sprake van dat bij het vrijkomen van vliegias alle (losse) elementen die zich daarin bevinden vrijkomen. Vliegias wordt ook niet voor niets toegepast in tal van productieprocessen, bijvoorbeeld in de cementindustrie en bij weg en waterbouw. Vliegias is, zoals u bekend zal zijn, dan ook met regelmaat toegepast in projecten van Rijkswaterstaat.

In de tweede plaats blijkt juist uit het rapport van Future Proof dat de concentraties van de verschillende aangetroffen stoffen ver onder de grenswaarden zitten, zodat geen risico's zijn te verwachten. Futureproof concludeert dan ook dat op basis van de stofemissie tijdens de blow down van de ROI tijdens de blow down van de DeNOx installatie geen onaanvaardbare blootstelling aan elementen uit de analyse wordt verwacht.

Dit resultaat is dus volledig in overeenstemming met de beoordeling door de bevoegde Europese autoriteiten.

Door desalniettemin – en zonder onderbouwing – te spreken over 'zeer zorgwekkende stoffen' die zouden vrijkomen wordt in de eerste plaats ten onrechte gesteld dat – bovenop alle maatregelen die ENGIE en haar aannemer al nemen – extra maatregelen vereist zouden zijn tegen de verspreiding van vliegias. Volgens de registratie van vliegias bij ECHA geldt dat met vliegias mag worden omgegaan zoals met niet gevaarlijke stoffen het geval is, waarbij geen speciale maatregelen nodig zijn.² Daar komt bij dat de door u voorgestelde maatregelen – zoals het afdichten van de bodem met folie – praktisch niet werkbaar zijn, aangezien het folie nooit sterk genoeg zal zijn om de impact van de vallende DeNOx installatie te weerstaan. Door uw stelling dat er geen 'verontreinigd' water met vliegias in het oppervlaktewater terecht mag komen brengt u de voortgang van de sloop van Centrale Gelderland in gevaar.

In de tweede plaats bestaat het gevaar dat het publiek onjuist wordt geïnformeerd. Door het bestempelen van het vliegias als zeer zorgwekkende stof wordt het publiek ten onrechte in de veronderstelling gebracht dat de centrale van ENGIE – nota bene met vergunning – in het verleden grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen naar de lucht zou hebben geëmitteerd. Dit is niet alleen van belang voor het vroegere functioneren van Centrale Gelderland maar raakt ook alle andere kolengestookte centrales in Nederland.

Gelet op het voorgaande kan vliegias niet als zeer zorgwekkende stof worden bestempeld, en zeker niet zonder nadere onderbouwing, zoals u in uw concept advies doet. Door dat toch te doen brengt u

² Zie het kopje 'disposal considerations' uit de Guidance on Safe Use die bij de registratie staan vermeld:
<https://echa.europa.eu/nl/registration-dossier/-/registered-dossier/15573/9>

dirkzwager

ENGIE potentieel ernstige schade toe. Gelet hierop verzoek ik u dringend, zo nodig met de kracht van sommatie, de onjuiste kwalificatie van vliegas als zeer zorgwekkende stof terstond te rectificeren. Voor zover u hieraan geen gevolg zou geven houdt ENGIE Rijkswaterstaat nadrukkelijk aansprakelijk voor alle schade die daarvan het gevolg is.

Ik zie uw bevestigende reactie en een afschrift van de rectificatie aan de ODRN graag binnen vijf dagen na vandaag tegemoet.

5.1.2e

Hoogachtend,

5.1.2e

Dirkzwager N.V.

5.1.2e